

telkesedéssel adakoztak, avagy mindazok, akik a felsőszarvasi szép avató-ünnepélyen résztvettek?

Nem tudni! De ne is kutassuk! Ő azt jelenti ki mindezek után, hogy felszólamlásánál nem vezette tollát sem lekicsinylés, sem sértés és diffamálás szándéka, „csak az igazságérzet föl-jajdulása!”

Ilyen természetellenes jelenség fellett legjobb, ha további szó nélkül és végleg napirendre térünk!

Budapest, 1914. évi február hó 6-án.

Kaán Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. A király polyáni *Tuzson* János dr. egyetemi és műegyetemi magántanárt egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki, amivel a budapesti tudományegyetem második növény-tani tanszéke forma szerint is betöltetett. Tényleg ugyanis *Tuzson* dr. már több év óta látja el ezt a tanszéket. *Tuzson* János dr. háromszékmegyei székely családból származik. 1870-ben született. Középiskoláit Nagyszebenben és Budapesten végezte és azután Selmezbányán az erdészeti akadémiát hallgatta 1887—1890. években. Erdészeti gyakorlati szolgálatát a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal és a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében kezdte meg, de az erdészeti államvizsgának 1892. őszén történt letétele után csakhamar (1894. tavaszán) ismét Selmezbányára került mint tanársegéd. Régóta, már középiskolai tanuló korában is, nagy vonzalommal és igen behatóan foglalkozott a természet-tudományokkal, még pedig eleinte különösen ornithológiával. Tanársegéd korában azonban teljesen áttért a botanikára és nagy akaraterejének teljes szívósságával szentelte magát ennek a tudományagnak. Felsőbbsége törekvéseit méltányolva, egy évre Münchenbe küldötte ki, ahol *Hartig* Róbertben klasszikus vezért talált. Ottani tanulmányai alapján visszatérése után, mint az erdészeti kísérleti állomás adjunktusa, a fák anatómiájával, növénypatológiával és mikológiával kezdett foglalkozni s e téren való munkálkodása, amely a bükkfa korhadásáról és konzerválásáról írott kitűnő művel érte el tetőpontját,

bennünket erdészeket nagy reményekre jogosított s Tuzsonban láttuk a növénytan erdőgazdasági vonatkozásainak hivatott magyar művelőjét. Tudományos munkássága azonban ekkor már szélesebb körökben keltett feltűnést. Ez a körülmény, továbbá az, hogy Selmezbányáról nehezen tarthatta fenn a magyar tudományos élet többi tényezőivel azt a szoros érintkezést, amelyet munkálkodása megkívánt, végül pedig a külön botanikai tanszék felállításának késése, arra indította Tuzsont, aki időközben Kolozsvárt doktori diplomát is szerzett és a műegyetemi magántanári képesítést is megszerezte, hogy engedjen annak a hívásnak, amely a budapesti műegyetem növénytan tanszéke mellé adjunktusnak szólította. Innen lépett át az egyetemre, ahol már több év óta tartott növényrendszertani előadásokat. A Magyar Tudományos Akadémiának 1909. óta levelező tagja. Szerkesztője a „Botanikai Közlemények“-nek. Az említett művön kívül a Balaton fosszilis flóráját dolgozta fel, továbbá „Rendszeres Növénytan“-t írt, melynek eddig első kötete jelent meg. Legujabban az orosz puszták és a magyar Alföld flórájának beható tanulmányozásával foglalkozik. Habár ekként Tuzson dr.-t a körülmények el is terelték arról a különleges működési térről, amelyen való működésétől oly sokat vártunk tőle, mégis a miénknek vallhatjuk őt ma is, hiszen mint az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának buzgó tagja résztvesz a hazai erdészet minden mozgalmában.

A zágrábi kir. erdőigazgatóság eddigi vezetője, *Tölg Vilmos* kir. főerdőtanácsos közel 40 évi szolgálat után nyugalomba vonult. *Tölg Hont* megyében, *Stefultón* született 1852. május 18-án. Középiskoláinak végzése után a selmezbányai erdészeti akadémia hallgatója lett. Szolgálatát mint gyakornok 1874-ben a *Mehadián* működött erdőrendezősnél kezdte meg, majd 1879-ben ugyanazon minőségben *Fuzsinére* került az akkor még a m. kir. pénzügyminisztérium alá tartozó állami erdők kezeléséhez. Itt lépett elő 1880-ban erdészszé, illetve erdőgondnokká. Az erdészeti szolgálat szervezése alkalmával 1886-ban, amikor ugyanis Horvát-Szlavonországok összes állami erdei a m. kir. földmivelésügyi minisztérium vezetése alá jutottak, *Tölg főerdészszé* s *gradiskai erdőgondnokká* neveztetett ki. Az 1901. év január havában mint ellenőrködő erdőmester a zágrábi kir. erdőigazgatósághoz került,

1906. elején pedig az otocsaczi erdőhivatal vezetésével bizatott meg, ahol 1906. július 1-én erdőtanácsossá lépett elő. Az otocsaczi hivatalnak Susákra történt áthelyezése után 1910. május 28-án főerdőtanácsossá lett Tölg s ekkor egyuttal visszakerült a zágrábi erdőigazgatósághoz főnökhelyettesi minőségben. Nyílt és őszinte jelleme, igazságszeretete, az alárendettjeivel szemben mindig tanusított előzékeny és barátságos modora minden ismerőjének kellemes emlékében fog maradni. Ezek az érzelmek jutottak *Ružička* erdőtanácsos szavaiban kifejezésre a hivatalos bucsuzás alkalmából s fokozottan az aznap este megtartott közös vacsoránál is, amelynél az igazgatóság összes tisztviselőin kívül, szívük érzelmét követve, az alárendelt erdőgondnokok is mind egybegyültek. Ez alkalommal *Ulreich* Gyula főerdőtanácsos, az igazgatóság új főnöke bucsuzott el Tölg-től meleg és szívélyes szavakban. Az őszinte ünneplést Tölg meghatva köszönte meg.

Tanulmányuton. A IV. éves erdőmérnökhallgatók múlt őszi tanulmányutját, mely szokás szerint ismét a besztercebányai erdőigazgatóság kerületében folyt le, háromnapos tátrai ut előzte meg, melyet a zerge tenyészetű régiójának és vadászatának tanulmányozása céljából *Csik* Imre miniszteri tanácsos szives segítségével tettünk meg.

1913. évi október 31-én indultunk utnak *Jankó* Sándor, *Krippel* Móricz tanáraink és *Dénes* Zoltán tanársegédünk vezetésével huszonegyen főiskolai hallgatók. Szép verőfényes idő tette lehetővé, hogy a természet pihenőre térésének, az ősznek hangulatos nyugalmaiban gyönyörködhesünk s lombdiszűket immár leve-

500 év óta gyógyítanak csužt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktív kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvizgyógyintézet. Diétikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a főerdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

tett lomberdők közül a sötét fenyvesek hivogatólag intettek felénk a robogó vonat ablakába, mely a Garam, Turócz s a Vág vadregényes völgyeiben vitt utunk első állomására — Liptóújvárra.

Egy délután állott rendelkezésünkre a kincstári telep s a főerdőhivatal usztatási berendezéseinek megtekintésére az északnyugati Felvidék ez erdészeti gócpontjában. Liptóújvár a multban is tevékeny erdészeti élet színhelye volt. Ezt bizonyítja az az emléktábla, mely a mai népiskolán erdészetünk kiváló előharcosának, *Wiesner* Ferencznek nevét örökíti meg, ki itt 1800 körül hazánk legelső erdészeti iskoláját alapította.

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületének *összkiterjedése* 120.239 kat. hold, melyből 90.393 kat. hold az erdőterület. Állományt alkotó fanevei a luczfenyő (80%), a jegenyefenyő (11%) és a bükk (9%). Vezetése alatt álló nyolcz erdőgondnokságában az évi vágásterület 636 kat. hold. Ezen területen az évi s kat. holdankénti fahozam, mely a termelési és szállítási apadék leütése után fenmarad, 250 m³; ebből 68% az épületi és műszerfára, 25% a tűzifára és 7% a kéregre esik.

Liptóújvár a Fekete- s Fehérvág egyesülése alatt s így a *víziszállítás* szempontjából igen kedvező helyen fekszik. A vizen való szállítás fokozatos beszűntetésével azonban ebbeli jelentősége is egyre csökken. Ma már csak a három feketevágvölgyi erdőgondnokság fáját szállítják ki vizen s erre a célra 80 km fő- és 40 km mellékvizit van berendezve. Ezen szállítás céljaira szolgál továbbá nyolcz vízfogó, melyekben 300.000 m³ viz gyűjthető. Azonban ennek a vizitnak is meg vannak már napjai számlálva, mert a mult év őszén megtörténtek az első kapavágások a feketevágvölgyi iparvasutra.

Ez fontos lépés a *házi kezelés* behozatala felé s így — belerjesebb gazdálkodást elérendő — a főerdőhivatal egész kerülete az átalakulás stádiumában van. Eddig a fa értékesítése részben még terület szerint történt s a vevő cég a tűzifát is köteles volt kitermelni, melyet azután a kincstár a liptóújvári rakodón köbméterenként 4.60 K-ért visszaváltott.

Ezzel szemben a házilag kitermelt faanyag egységárral rakpartokon értékesítetik. Ilyképen a következő tőárakat érték el: fenyőépületfánál 11.09 K-t, fenyőműhasábfánál 6.61 K-t m³ ként,

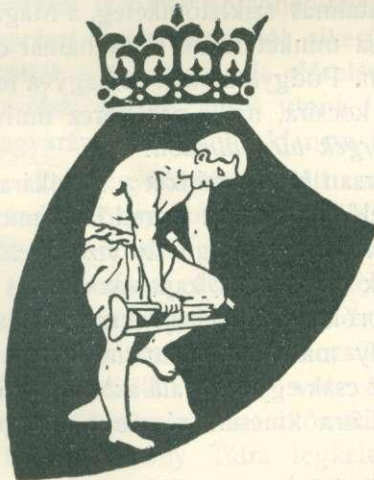
fenyőtüzifánál 3·17 K-t, bükkötüzifánál 4·19 K-t *ürm*³-ként. Az ugyancsak házilag kitermelt gyéritési faanyagból nyert tűzifát a kincstár a lipótújvári rakodón mint czellulózefát 6—7 K-val értékesíti *ürm*³-ként. Ez a magas ár a tűzifa nagy kelendőségét bizonyítja s e mellett szól az a körülmény is, hogy itt, az erdők hazájában a környékbeli lakosságnak gazdaságosabb a porosz kőszénnel, mint a fával való fűtés.

A főerdőhivatal egész területére vonatkoztatott holdankénti *tiszta jövedelem* 9—11 K-át tesz ki évenként.

Ezután a *kincstári gőzfürészt* tekintettük meg. Rakodóján egy vörösfenyőmáglya vonta magára figyelmünket. 26—30 *cm* közép-átmérőjű törzsek voltak itt felhalmozva, melyek a híres vörösfenyőtermő vidékről, a Feketevág forrásvidékéről kerültek ki. Nagy értékük — köbméterjük hatvan korona — eléggé bizonyítja, mennyire érdemes ezt a nemes fafajt eredeti termőhelyén fenntartani. A gőzfűrész négy keret, három körfűrészszel és egy gyalugeppel dolgozik.

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Híres iszapforrásai csusz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Késő délutánra hajlott már, amikor a fűrésztelepet elhagytuk, s azután jól esett a szokatlan zaj után az erdőri szakiskolát körülvevő *kísérleti telep* parkszerű utain szivnunk a friss tátrai levegőt s látnunk az esti pirban fürdő Liptói Havasok rózsaszínű szikláit, melyek előre sejtették velünk másnapra tervezett tátrai utunk minden szépségét,

A 24 holdas sík területen fekvő telepből tíz holdat mintaszerűen berendezett csemetekert foglal el. Ezt egyenes utak táblákra osztják, melyeket kettős fenyőfaszegély véd a veszélyes északnyugati szél ellen. Ezek az egykor selejtes, vagy idejekorán fel nem használt csemetékből most már sudarrá fejlődött fasorok az árnyattűrő jegeyefenyőcsemetéknek adják meg a létfeltételeket maguk alatt. Az évenként termelt 3—4 millió különböző csemetét leginkább kopárok befásítására használják fel, de egyuttal kísérleteket is végeznek.

Másnap reggel újra a Liptói Havasok távolról letekintő, a reggeli napsugártól megaranyozott bércei öntöttek belénk lelkesedést, amint az állomásra berobogó vonatra felszálltunk. Utunk a Fehérvág völgyén vitt végig, melynek habjai még nemrég tufajokat szállítottak, ma pedig hatalmas, nyolcz tóból álló halgazdaság halainak szolgálnak lakóhelyül.

A nagy toboztermés sulya alatt hajlongó luczfenyők mögül egyre közelebből mered ránk a hatalmas sziklatömkeleg, a Magas Tátra. A robogó vonat gyorsan visz minket feléje s csakhamar ott vagyunk a tövében — Poprádfelkán. Podgyászunkat itt hagyva felülünk a ránk váró külön villamos kocsira, mely pár percz mulva zugva visz minket célunk felé, a *zergék birodalmába*.

Tátrafüredről a siklóvonat gyorsan felvisz minket a Tarajkára s innen gyalog folytatjuk utunkat az előttünk égnek meredő Lomniczi csucs felé. A nagytarpataki völgyön átkelve s az óriás vizesés előtt elhaladva csakhamar a Kistarpatak völgyében kapaszkodunk s a térdig érő áfonyabozót és havasi boróka között elrejtve megtaláljuk a szépen vezetett *cserkészutat*, mely már nem a turista, hanem a vadász országában halad tovább. Ez csak egyik fonala azon kiterjedt cserkészösvényhálózatnak, mely a Tátra kincstári részében a zergevadászatot szolgálja.

S amíg körülöttünk a sudár növésű haragoszöld luczfenyőből

alacsony termetű, lecsüngő szakálzuzmótól szürkélő fa lesz, mely mint nagyapa unokáira, úgy tekint le az alatta elterülő üde fenyvesre s amíg lassan-lassan ez is átadja az uralmat a szerény törpefenyőnek, fokozatosan tárul elénk a szepesi fensik panorámája napsütötte völgyeivel s szétszórt helységeivel.

Felérünk a gerinczre, ahonnan betekintünk az árnyas zugokba, hol a zerge reggeli legelészése után meghuzódik s megfigyelhetjük, amint hosszú ideig mozdulatlanul állva bámul az idegen jövevényekre, hogy utána annál káprázatosabb ugrásokkal tűnjön el a szemlélők elől. — Ebédre a Kőpataki tó fölé, a Lomniczi és Késmárki csucs alkotta katlanba vonultunk, ahová nemsókára előkerült Csík Imre min. tanácsos ur zsákmánya: egy kétéves zergebak. Végigszemlélve a zsigerelését és meghallgatva vezetőinknek erről a nemes vadról tartott tanulságos előadását, leereszkedtünk Tátra-Lomniczra.

Ezen mintaszerűen berendezett állami sporttelepen és üdülőhelyen megtekintettük a Szántó Zeno által épített bob- és ródli-pályát s a galamblovó teret.

Este külön villamosunkon Poprádra utaztunk s itt nagy sajnálatunkra elérkezett az ideje annak, hogy tátrai vezetőinktől, Csík Imre és Róth Lóránd miniszteri tanácsos uraktól elbucszunk. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal sem, hogy kollégáink nevében is hálás köszönetünket ne fejezzük ki szives vezetőinknek egyrészt azért, hogy jól sikerült tátrai kirándulásunkat megvalósították s annak sikerét előrelátó gondoskodásukkal biztosították, másrészt pedig, hogy utunk folyamán a tanulságos és élvezetes magyarázatokból soha ki nem fogytak.

Esti együttlétünk alatt még sokáig füleinkbe zsongtak a a vadászat gyakorlására lelkesítő szavaik s mi e szép nap után már el tudtuk képzelni, hogy sok küzdelmet és fáradságot kíván a zergevadászat, de a természet bőven kárpótol azokkal a megkapó szépségekkel, melyeket értük nyujt.

November hó 2-án kocsikon folytattuk utunkat Besztercebánya felé. A vernári völgyön végig, melyet a vörösfenyővel ékesített kimagasló mészkősziklák tesznek jellegzetessé, megkerültük az Alacsony Tátra legkeletibb csucsát, a törpefenyvesekkel borított Királyhegyet, melynek tövében elértük Vörösköt. Itt

vonatra szállva, estére elérkeztünk tulajdonképeni tanulmányutunk kiindulópontjára, Besztercebányára.

Mínthogy utunk további része nagyjából megegyezik az előző években ugyanitt tartott tanulmányutakkal s e lap hasábjain megjelentek leírásaik, azok ismétlésétől eltekintünk. *Páter Ernő.*

Halálozás. *Deési Bartha Béla*, a jog- és államtudományok tudora, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola nyugalmazott jogtanára f. évi január hó 26-án Tiszafüreden elhunyt.

Béke hamvaira!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségét, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ő cs. és Apostoli kir. Felségének Bécsben, 1913. évi deczember hó 18-án kelt legmagasabb engedélye alapján *Tölg Vilmos* kir. főerdőtanácsost — sok éven át teljesi tett hű szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére nyugalomba helyezte, *Ulreich Gyula* főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. erdőtanácsost pedig ideiglenesen megbízta a zágrábi kir. erdőigazgatóság vezetésével.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Vaitzik Ede* m. kir. főerdőmérnököt Kapnikbányáról Lippára (pénztári ellenőrnek).

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Janussek István* kir. erdőmérnököt Ogulinból Susákra (ellenőrkdőnek), *Ott Károly* kir. erdőmérnököt Skaréról Vinkovczéra (pénztári ellenőrnek), *Solcz Szvetozár* kir. erdőmérnököt Budapestről Susákra, *Gösswein Lajos* kir. segéderdőmérnököt Susákról Ogulinba (erdőgondnoknak), *Berzenkovits Antal* kir. segéderdőmérnököt Susákról Skaréra (erdőgondnoknak), *Aáron Oktavián* kir. segéderdőmérnököt Vinkovczéról Karlopagóra (erdőgondnoknak), *Cziganović Vladimír* kir. erdőmérnökgyakornokot Zágrábból Vinkovczéra, *Nemes Imre* kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Susákról Vinkovczéra; továbbá megbízta *Suszter Rezső* kir. főerdőmérnököt a susáki kir. erdőhivatalnál, *Jakab István* kir. főerdőmérnököt a vinkovczei kir. főerdőhivatalnál az ellenőrkdői teendők végzésével, *Jurovich Ottó* kir. segéderdőmérnököt pedig